

In memoriam professor emeritus Erich Kuus

16.09.1931–14.09.2014

Erich Kuus sündis 16. septembril 1931. aastal Kohtla-Järvel kaevuri perekonnas. 1950. aastal lõpetas ta Kohtla-Järve 1. Keskkooli ja 1951. aastal asus õppima TRÜ arstiteaduskonda, mille lõpetas *cum laude* 1958. aastal. Kogu studiumi vältel kuulus ta üliõpilaste teadusühingu röntgenoloogiaringi, kus VI kursusel valmis preemia ja medaliga autasustatud võistlustöö.

Pärast ülikooli lõpetamist suunati Erich Kuus röntgenoloogina tööle Rapla rajooni keskhaiglasse, kus ta töötas ka patoloogina. Raplas töötas ta 1974. aastani, olles töö kõrvalt valmis kirjutanud kandidaadiväitekirja teemal „Tanniini kasutamine mao röntgenoloogilisel uurimisel“. Kandidaadikraad kinnitati 1967. aastal. Raplas alustas Erich Kuus varase maovähi profülaktilist uuringut, uurides kokku üle 1000 inimese. Varast maovähki ja prekantseroosi avastas ta 1,5%-l juhtudest.

1968. aastal avaldas Erich Kuus esimest korda maailmas ateroskleroosilise maohaavandi ehk erosiooni röntgenipildi, mis tekitas rahvusvaheliselt suurt vastukaja. 1974. aastal kutsuti Erich Kuus röntgenoloogina tööle Tartu Vabariiklikusse Onkoloogiadispanserisse ja 1975. aastal lisaks TRÜ sisehaiguste kateedri ning radioloogia ja onkoloogia kateedri assistendiks. Samal ajal hakkas ta igapäevatöö kõrvalt kirjutama doktoritööd teemal „Seedetrakti ülemise osa bifaasiline kontrasteerimine. Uus röntgenkontrastvahend ja uurimismeetod“, mille kaitses edukalt 1990. aastal Obninski Radioloogia Keskinstituudis. Tollal oli see ainuke instituut Nõukogude Liidus, kus oli kontrastainete uurimise osakond.

Oma doktoritöös tõi Erich Kuus välja kaks uut sümptomit, mis aitasid diagnoosida varast maovähki. Mao kaksikkontrastimisel tulid esile erosioonid, mis ilmsid grupikaupa varase maovähi põletikuvallil, mille keskel oli vähierosioon. Teise uue sümptomina tõi ta välja nn sisekontuuri jagunemise sümptomi, mis tekkis maoseina paksenemise korral ning mida oli isegi võimalik eristada põletiku ja endofüütse vähi puhul esinevast maoseina paksenemisest. See andis võimaluse paremini röntgenoloogiliselt diagnoosida infiltratiivset maovähki, mis seni oli olnud väga raske ja on praeguseni sageli diagnostiliseks probleemiks ka endoskoopilisel maouuringul.

1990. aastal määrati E. Kuus professoriks ning TÜ radioloogia ja onkoloogia kliiniku juhatajaks, sel kohal ta töötas edukalt kuni pensionile minekuni 1997. aastal. Samal aastal autasustati teda ka TÜ suure medaliga.

Erich Kuus oli Üleliidulise Röntgenoloogide ja Radioloogide Seltsi

juhatuse liige ning Eesti Radioloogia Ühingu aupresident. Tema sulest on ilmunud üle 50 teaduspublikatsiooni ja üks õpperaamat radiodiagnostika põhikoolitusest.

Ülikoolis töötades pidas prof Kuus oma põhiülesandeks teadustöö kõrval uue radioloogide põlvkonna väljakoolitamist. Lisaks väga hinnatud tööle õppejõuna juhendas ta radioloogide spetsialiseerumise kursust. Prof Kuus rakendas õppetöösse kõik kliiniku parimad spetsialistid ning kutsus Eestisse külalisõppejõude Soomest, Rootsist ja USAst. Ülikoolis töötamise ajal juhendas ta kokku 170 radioloogit, s.o suuremat osa nüüdsetest tegevradioloogidest. Radioloogide paremaks koolitamiseks käivitati tema eestvõttel Soome ülikoolidega mitu koostööprojekti, mis andsid meie noortele võimaluse täiendus- ja jätkukoolituseks välismaal. Koostöös Soome kiirguskaitsekeskusega tehti paljudes, eeskätt Lõuna-Eesti haiglates kiirgusmõõtmisi, fikseerides olemasoleva radioloogilise aparatuuri seisundi. Selle alusel oli võimalik kavandada plaane kiirgusolukorra ja radiodiagnostilise töö kvaliteedi parandamiseks.

Prof Kuusi kreedoks oli, et tema õpilased peavad jõudma kaugemale, kui tema ise jõudis. Eestis ongi sirgunud radioloogide põlvkond, kes ei ole hinnatud mitte ainult Eestis, vaid ka mujal maailmas. Nüüd jätkavad prof Kuusi alustatud tööd tema õpilased.

**Kolleegide nimel
Sulev Ulp,
Eesti Radioloogia Ühingu ja TÜ
Kliinikumi radioloogiakliinik**